



# DRAUGAS

## THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

### PIRMAS PUSLAPIS

- [Kas? Kur? Kada?](#)
- [Kalendorius](#)
- [Mirties pranešimai](#)
- [Knygynėlis](#)

- [Nuomonės](#)
- [Nuorodos](#)
- [Prenumerata](#)

## Lietuvių Fondo vaidmuo puoselėjant lietuviškų organizacijų kapitalą

### Rimas Domanskis

Lietuvių Fondo (LF) Direktorių Taryba (toliau – LF Taryba) neseniai priėmė naujas veiklos gaires, kurios Lietuvių Fondui suteiks galimybę teikti paskolas JAV lietuvių pelno nesiekiančioms organizacijoms. Ši idėja buvo pasiūlyta Lietuvių Fondo nariams š.m. LF narių metinio suvažiavimo metu. Norint tai įgyvendinti, yra reikalingas LF narių pritarimas bei kruopštus paruošiamasis darbas. Todėl norėjau bent trumpai išdėstyti savo asmeninę nuomonę, kuri nėra oficiali Lietuvių Fondo vadovybės pozicija.

Nuo pat gyvavimo pradžios Lietuvių Fondas daug prisidėjo remiant JAV bei pasaulio lietuvių išeivijos labdarinę – visuomeninę, švietimo, kultūrinę, religinę veiklą (toliau tekste – labdaringa veikla). Lietuvai atkūrus nepriklausomybę, Lietuvių Fondas nemažą savo kapitalo dalį skyrė finansuoti įvairius labdarinius projektus atgimstančioje Lietuvoje. Lietuvių Fondo tikslas yra remti lietuvišką labdarinę veiklą tiek trumpalaikę, tiek ir ilgalaikę parama.

Ši iniciatyva buvo įgyvendinta remiantis LF įstatais, kuriuose teigiama, kad LF veiklos tęstinumas yra užtikrinamas saugant pagrindinį LF kapitalą. Trumpalaikę paramai yra naudojamos tik gautos palūkanos, išskyrus ypatingus atvejus, kuomet LF Tarybos nutaria kitaip. Trumpalaikė parama yra skiriama iš metinių palūkanų. Paramą paskirsto LF Pelno Skirstymo Komitetas (PSK). PSK kreipiasi į LF Tarybą galutiniam patvirtinimui. PSK sudėtis (3 LF atstovai ir 3 JAV Lietuvių Bendruomenės atstovai) atspindi istorinius ryšius tarp Lietuvių Fondo, organizacijos telkiančios lėšas JAV lietuvių labdarinei veiklai, ir JAV Lietuvių Bendruomenės (LB), organizacijos, globojančios JAV lietuvių labdarinę veiklą. Kadangi ne visos JAV lietuvių labdaringos organizacijos patenka į JAV LB globą, Lietuvių Fondas remia ir kitas lietuvių labdaros organizacijas JAV bei visame pasaulyje.

Galbūt daugelis iš mūsų pagalvoja, ar LF turėtų teikti vien tik trumpalaikę paramą? Po pastarųjų įvykių pasaulio finansų rinkose LF investicijų pajamos sumažėjo. Pavyzdžiui, Lietuvių Fondas 2005 metais investicijų fonduose gavo 3.7 proc. pajamų, 2006 – 7.8 proc. Nuo 2007 m. lapkričio mėn. investicijų vertė dar labiau nukrito visose LF investicijose (investiciniuose fonduose), kas tiesiogiai yra susiję su LF lėšomis skiriamomis trumpalaikę paramai.

Kaip išsaugoti LF kapitalą ir tuo pačiu panaudoti dalį LF kapitalo lietuviškai labdarinei veiklai paremti? Aš manau, jog tokia galimybė egzistuoja. Galima būtų pakeisti kai kurias LF investicijas į palūkanas mokančias paskolas JAV lietuvių labdaringsoms organizacijoms. Tokios paskolos būtų teikiamos organizacijų kapitalo puoselėjimui, plėtrai bei kitiems projektams. Daugelis išeivijos lietuviškų organizacijų yra išlaikomos aukų (inašu) dėka organizacijos ganėtinai didelėmis palūkanų normomis yra pasiėmusios paskolas iš privačių bankų. Jeigu LF investuotų į mūsų pačių, JAV lietuvių, labdaros organizacijas paskolų suteikimo būdu, investicijų uždarbis būtų didesnis nei dabartinis (investuojant į įvairius investicinius fondus) ir tuo pačiu lietuviškų organizacijų Lietuvių Fondui mokamos palūkanos būtų panaudotos paremti kitą labdarinę lietuvių veiklą.

Toks naujas LF kapitalo investavimo būdas taip pat turėtų didelę reikšmę JAV lietuvių išeivijos organizacijų išlikimui ateityje. Tokios paskolos galėtų būti teikiamos įvairiomis formomis. LF nariai turėtų racionaliai ir įžvalgiai pagalvoti apie tokius LF investavimo būdus, jų reikšmę LF finansiniam stoviui, įtaką lietuvių išeivijos organizacijoms JAV. Paskolos būtų gražinamos ir tos lėšos panaudotos kitoms JAV lietuvių labdaros organizacijoms paremti. Jeigu dėl kažkokių ypatingų aplinkybių paskolos būtų gražinamos lėtai, LF vis tiek ir toliau tęstų savo misiją – remtų lietuvišką labdarinę veiklą.

Apsvarstykime kai kurias galimybes. JAV lietuvių labdaros organizacijos, užuot kreipęsi paskolų į bankus, galėtų kreiptis į Lietuvių Fondą. Tai turėtų padidinti besikreipiančiųjų dėl LF paramos skaičių ir dar labiau išryškinti LF svarbą bei padidinti narių įnašus. Ši naujovė taip pat suteiktų galimybę glaudžiai bendradarbiauti su JAV LB ir su daugeliu kitų JAV lietuviškų organizacijų. Visi, kurie esame įsitikinę (ir aš asmeniškai), jog pagrindinis Lietuvių Fondo kapitalas turėtų būti panaudotas remti JAV

lietuvių labdarinę veiklą, irgi, manyčiau, besąlygiškai pasisakytų už LF kapitalo išsaugojimą ir tolimesnį jo augimą.

Prieš tapdamas LF Tarybos nariu, dalyvavau diskusijose tarp Pasaulio lietuvių centro (PLC) ir Lietuvių Fondo dėl paskolos suteikimo sumokėti PLC Jaunimo Centro statybos išlaidas. Lietuvių Fondo buvo prašoma suteikti maždaug vieno milijono JAV dol. paskolą. PLC vadovybė pasižadėjo užstatyti Lietuvių Fondui visą PLC turtą ir mokėti rinką atitinkančias palūkanas. PLC įgyvendino visus paskolos suteikimo reikalavimus. Tačiau galbūt dėl šio pasiūlymo naujumo, kuris pakreiptų Lietuvių Fondą nauja linkme, ar dėl to, kad projektas nebuvo išsamiai pristatytas ir apsvarstytas, paskola nebuvo suteikta.

Pasaulio Lietuvių Centras paskolą gavo iš Fifth Third Bank. Tačiau palūkanos galėjo būti mokamos ne paskolą suteikiančiam bankui, bet Lietuvių Fondui ir šios lėšos galėjo būti skirtos paremti kitas JAV lietuvių labdaros organizacijas. Uždarbis galėjo būti beveik dvigubai didesnis palyginti su uždarbiu investuotose fonduose per tą patį laikotarpį. Tokia paskola būtų naudingesnė ir Pasaulio Lietuvių Centrai, kaip JAV lietuvių labdaros organizacijai. Būtų daugiau naudos, jeigu PLC tas pačias palūkanas mokėtų kuriai nors lietuvių labdarinei organizacijai, o ne privačiam bankui. Kitaip tariant, šios lėšos toliau galėtų cirkuliuoti palaikant kitų lietuviškų organizacijų labdarinę veiklą.

Yra ir kitų investavimo galimybių, kuomet LF galėtų panaudoti savo kapitalą ir gauti palūkanas (rinkos normomis) bei šias lėšas panaudoti lietuvių labdarinei veiklai. Juk jau esame pasimokę iš skaudžių istorinių pamokų, kuomet dėl nuolat JAV vykstančios gentrifikacijos padarinių yra uždamos lietuvių lėšomis ir rankomis pastatytos parapijos (pvz. Lietuvių Kultūros Centras, Brooklyn, New York).

Aš jau anksčiau esu paruošęs pasiūlymą Šv. Petro parapijai bei kitoms lietuvių katalikų parapijų religinėms organizacijoms JAV. Tarp daugelio kitų patarimų siūliau išpirkti iš Katalikų Bažnyčios pastatus, kad jie būtų lietuviškų organizacijų, o ne kitų organizacijų, nieko bendro neturinčių su lietuvių išeivijos gyvenimu, rankose. Mus visus suvienijo bendras ir prasmingas tikslas, kai steigėme Pasaulio Lietuvių Centrą, nepriklausomą JAV lietuvių labdaros organizaciją, suteikiančią patalpas daugeliui lietuviškų organizacijų, įskaitant ir Lietuvių katalikų misiją.

Kai kuriems gali atrodyti, kad bažnyčios pastatų, už kurių pastatymą jau sumokėjo mūsų protėviai, perpirkimas yra lygus „išpirkai“. Bet ar tai ne geriau nei visiškai prarasti lietuvių labdarinių ir religinių organizacijų sukauptą turtą? Iš tiesų, JAV Katalikų Bažnyčia, gindama savo interesus, ganėtinai lengvai nusprendžia parduoti bažnyčių, parapijų, mokyklų pastatus. Mes juk nesame abejingi lietuviškam paveldui ir suvokiame, jog yra būdas, kaip galima būtų visa tai išsaugoti mūsų ateities kartoms. Tai kodėl mums nedėti pastangų ir nesutelkti tam lėšų? Jeigu vietinės JAV LB turi pakankamai ryžto šiam tikslui įgyvendinti, tai, manyčiau, Lietuvių Fondas turėtų palaikyti šią gerą iniciatyvą ir suteikti tam realią viltį. O jeigu mes nesutinkame su amerikiečių posakiu „put our money where our mouth is“, tai kam iš viso dejuoti dėl Katalikų Bažnyčios lietuvių išeivijai nepalankių sprendimų ir pasyviai laukti, kol visiškai prarasime lietuviškas parapijas kartu su parapijiečių veikla.

Jeigu Lietuvių Fondas, pasitaręs su JAV LB bei kitomis JAV lietuvių organizacijomis, nutartų teikti paskolas, skirtas JAV lietuvių labdarinių organizacijų turto puoselėjimui ir plėtrai, tai šis svarbus žingsnis turėtų didžiulę įtaką ateities kartų lietuviškam gyvenimui, išeivijos organizacijų veiklos tęstinumui ir tos veiklos tikslų įgyvendinimui. JAV veikiantys fondai nuolatos ieško įvairių būdų plėsti labdarinę veiklą, ieško įvairių investavimo galimybių ir formų (pagal „Wall Street Journal“, 2008 m. gruodžio 10 d., 2007, p. R10).

Jeigu JAV Lietuvių Bendruomenė per savo vietines apylinkes ir kitas lietuvių organizacijas parodytų savo ryžtą ir pradėtų telkti lėšas, Lietuvių Fondas galėtų suteikti reikalingas paskolas (su rinką atitinkančiomis paskolų palūkanomis) šiems tikslams ir planams įgyvendinti. Aš visiškai palaikau paramos teikimą per LF Pelno Skirstymo Komitetą. Šiuo pasiūlymu norėčiau pradėti diskusijas ne tik dėl galimybės suteikti paskolas JAV lietuvių labdaros organizacijoms, bet ir dėl Lietuvių Fondo misijos išplėtimo plačiąja prasme. Ženkime visi pirmyn kartu su Lietuvių Fondu, telkime lėšas, kad tiek trumpalaikiai, tiek ilgalaikiai planai taptų tikrove!

**Draugas** / 4545 W. 63rd St. / Chicago, IL 60629-5589

Tel: 773-585-9500 / Fax: 773-585-8284 / E-mail: [administracija@draugas.org](mailto:administracija@draugas.org)

Site design: [Kevin J. Elliott](#)